

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 925

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2009

Hierbij bied ik u de conceptantwoorden aan op de door de Europese Commissie gestelde vragen in het Groenboek over de herziening van Verordening (EG) nr. 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (COM (2009) 175 definitief, hierna ook verordening Brussel I genoemd)¹. U wordt in de gelegenheid gesteld binnen de gebruikelijke termijn van dertig dagen te reageren op de kabinetsreactie alvorens deze naar de Europese Commissie wordt verzonden.

Op 21 april 2009 heeft de Europese Commissie een Groenboek uitgebracht over de herziening van de verordening Brussel I, op het terrein van het burgerlijk procesrecht een van de belangrijkste verordeningen voor de rechtspraak.¹ De verordening regelt welke rechter bevoegd is in een internationale burgerlijke of handelszaak en hoe op een eenvoudige wijze een beslissing gegeven in de ene lidstaat in een andere lidstaat kan worden erkend en ten uitvoer gelegd.

Het Groenboek heeft tot doel een brede raadpleging van belanghebbenden op gang te brengen over hoe de werking van de verordening kan worden verbeterd. Het Groenboek richt zich daarbij op een aantal onderwerpen die nader zijn uitgewerkt in een bijbehorend verslag (COM (2009) 174 definitief).¹ Het betreft de volgende onderwerpen:

1. afschaffing van de exequatur;
2. werking van de verordening in de internationale rechtsorde;
3. forumkeuze;
4. industriële eigendom;
5. aanhangigheid en samenhang van beslissingen;
6. voorlopige maatregelen;
7. arbitrage;
8. overige kwesties ten aanzien van het toepassingsgebied, de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Hieronder volgt een beknopte samenvatting van de in de concept-antwoorden bij de verschillende onderwerpen ingenomen standpunten. Terzake de afschaffing van het exequatur is in de conceptbeantwoording aangegeven dat Nederland eerst ervaring op wil doen met andere verordeningen waarbij recentelijk op deelgebieden het exequatur is afgeschaft alvorens nadere stappen te zetten terzake een algehele afschaffing. Vooruitlopend hierop worden enige voorstellen gedaan inzake de benodigde waarborgen indien het exequatur zou worden afgeschaft, zoals het handhaven van de mogelijkheid de openbare orde in te roepen als weigeringsgrond en het openstellen van een rechtsgang voor de verweerder bij de rechter van zijn woonland om een beslissing niet te erkennen en de tenuitvoerlegging te weigeren.

Terzake de werking van de verordening in de internationale rechtsorde is in de conceptbeantwoording benadrukt dat dit onderwerp zich beter leent voor behandeling in een internationaal gremium waarbij ook verplichtingen voor derde landen kunnen worden overeengekomen. Mocht de Europese Commissie toch met een voorstel komen dan is aangegeven dat naast de bevoegdheidsgronden van artikel 5 Brussel I in ieder geval het forum necessitatis en het forum arresti in de verordening dienen te worden opgenomen. Voorts dient de eventuele regeling in de verordening voldoende ruimte te laten voor nationale discretie in het toekennen van rechtsmacht om te voorkomen dat lidstaten hun burgers onvoldoende rechtsbescherming kunnen bieden.

Ten aanzien van de forumkeuze wordt aangedrongen op het ratificeren van het Haags Forumkeuzeverdrag. Voorts wordt voorzichtig steun uitgesproken voor het omkeren van de prioriteitsregel in het geval partijen een forumkeuze zijn overeengekomen. Dit houdt in dat bij een duidelijke forumkeuze het daarbij aangewezen gerecht als eerste bevoegd is om zich over zijn bevoegdheid uit te spreken. Als bij een andere rechter ook een procedure over hetzelfde onderwerp aanhangig is gemaakt, dient deze rechter de zaak aan te houden totdat de bij de forumkeuze aangewezen rechter heeft beslist.

Bij de vraag over het industrieel eigendom wordt in de conceptbeantwoording aangedrongen op een overkoepelende regeling ten aanzien van misbruik van procesrecht en het invoeren van een gemeenschappelijk stelsel van octrooigeschillenbeslechting. Over een dergelijk stelsel wordt momenteel onderhandeld in Brussel.

Terzake parallele procedures wordt het introduceren van de mogelijkheid van objectieve cumulatie aanbevolen mits er nauwe samenhang tussen de vorderingen bestaat. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een rechter die bevoegd is te beslissen op een vordering uit overeenkomst, ook op een daarmee samenhangende vordering uit onrechtmatige daad kan beslissen.

Bij de vraag over voorlopige maatregelen is in de conceptbeantwoording opgenomen dat in het kader van een voorlopige maatregel ex artikel 31 Brussel I dient te worden vastgehouden aan het vereiste van een reële band tussen de maatregel en het territoir van de lidstaat waarop de maatregel betrekking heeft. In het antwoord wordt daarnaast aangedrongen op het vaststellen van uniforme regels voor het aannemen van bevoegdheid onder artikel 31 Brussel I.

Ten aanzien van arbitrage wordt voorzichtig positief gereageerd op het voorstel de arbitrage-exceptie te laten vervallen en in Brussel I een beperkte regeling voor arbitrage op te nemen. Die regeling zou moeten

inhouden dat overeengekomen arbitrage voorrang dient te krijgen op de
ingevolge Brussel I gewoonlijk bevoegde rechter.

Tot besluit meld ik u dat over de beantwoording van de vragen overleg
heeft plaatsgevonden met de Staatscommissie voor internationaal privaatrecht
en de Adviescommissie voor burgerlijk procesrecht.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin